

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΔΥΣΗΣ

I

Ενότητα #1: Τεκμήρια

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΡΧΙΑ ΣΤΗΝ ΡΩΜΑΙΟ-ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΑΓΓΛΙΑ
ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΣΑΞΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ

Νικόλαος Καραπιδάκης
Τμήμα Ιστορίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΡΧΙΑ ΣΤΗΝ ΡΩΜΑΙΟ-ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΑΓΓΛΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΣΑΞΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ.

Οι πρώτες εγκαταστάσεις Αγγλοσαξόνων στην Αγγλία που ως τότε ήταν Ρωμαιο-κελτική (Βρετανία) έγιναν από μικρές ομάδες διαφόρων λαών, κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες. Πρώτοι εισέβαλαν οι Πίκτοι της Σκωτίας και οι Σκώτοι της Ιρλανδίας που άλλωστε κατέλαβαν τη Σκωτία και της έδωσαν το όνομά της. Η Βρετανία αναγκάστηκε να ζητήσει βοήθεια από τους Ρωμαίους, τους Γαλατορωμαίους, τους Ιούτους, τους Άγγλους, τους Σάξωνες, τους Φρίσσιους, λαούς που κατοικούσαν στις ακτές της Βόρειας Θάλασσας. Αυτοί οι λαοί γρήγορα λειτούργησαν για λογαριασμό τους απωθώντας τους Κέλτες στην Κορνουάλλη, στη σημερινή Ουαλλία, και στη Γαλατία, σημερινή Βρετάνη της Γαλλίας, γεγονός μάλιστα που οδήγησε στην επανακελτοποίηση αυτής της περιοχής.

Ο συγγραφέας του κειμένου, ο Γκίλντας, δεν μας είναι γενικά γνωστός. Γεννήθηκε στη Σκωτία τα τέλη του 5^{ου} αιώνα ή τις αρχές του 6^{ου} και πέθανε το 570 αφού επισκέφθηκε την Ιρλανδία. Έγινε γνωστός μετά τον θάνατό του αποκτώντας μαζί με τους θρύλους που συνδέονται με τον όνομά τους και το παρωνύμιο ο «Σοφός». Το έργο του “*de excidio et conquestu Britanniae*” (γραμμένο πριν το 547) το ονόμασε ο ίδιος, «Επιστολή» και «admonitio», γράφοντάς το σε ένα εξεζητημένο στυλ, χαρακτηριστικό των λατινικών που γράφονταν στην Αγγλία αλλά επίσης χαρακτηριστικό της μόδας της εποχής του. Εμπνεύστηκε στη σύνταξή του από τις προφητείες της Παλαιάς Διαθήκης. Αν και οι πληροφορίες του δεν είναι πάντα εξαιρετικής ποιότητας, αποδίδει με επιτυχία το κλίμα διάλυσης που κυριαρχούσε στη ρωμαϊκή Αγγλία και στις ηγετικές κοινωνικές ομάδες της. Επίσης αναδεικνύει τα γρήγορη υποχώρηση του ρωμαϊκού πολιτισμού, ο οποίος δεν είχε διεισδύσει στην Βρετανία, παρά μόνο επιφανειακά. Μόλις η ρωμαϊκή διοίκηση υποχώρησε, τα μόνα πλαίσια που έμειναν, ήταν οι πόλεις (*coloniae*) και οι κέλτες αρχηγοί που ονομάστηκαν «βασιλείς».

Εκδ. Gildas, *De excidio et conquestu Britanniae*, edit. Mommsen, *Chronica minora saec. IV, V, VI, VII*, τ. III, Βερολίνο, 1898 (MGH., AA, XIII) σελ. 38-41.

Αυτός ο υπερφίαλος τύραννος, κι όλοι μαζί οι σύμβουλοι του, ήταν τόσο τυφλοί που βρήκαν προστασία -αλλά τι λέω, την κατατροφή της πατρίδας τους αφού έβαλαν στο νησί για να απωθήσουν τους λαούς του Βορρά-στους Σάξωνες, αυτά τα άγρια ζώα, τους λύκους στο μαντρί, με το καταραμένο όνομα, που τους μισεί ο Θεός και οι άνθρωποι. Ποτέ δεν είχε διαπραχθεί τίποτα πιο καταστροφικό, τίποτα πιο πικρό. Ω! ανυπολόγιστο βάθος της σκέψης! Αθεράπευτη και αδυσώπητη ανοησία! Αυτούς που φοβόμαστε πιο πολύ από τον θάνατο, όταν ήταν μακριά, τους καλέσαμε με τη θέλησή μας, να μοιραστούν, την ίδια στέγη. «Ανοήτοι πρίγκιπες της

Σοάν¹ που δίνουν παραπλανητικές συμβουλές στον Φαραώ», όπως είναι γραμμένο. Ξεπηδώντας έξω από τη φωλιά της λέαινας, η ορδή των λιονταριών μεταφέρθηκε με τρία μακρά πλοία, τα *cyuli*, όπως τα λένε στη γλώσσα τους, με τα πανιά πρίμα, καθησυχασμένοι από τους χρησμούς και τα προγνωστικά των μάντεων τους που έλεγαν πως θα σταματήσουν τρεις φορές εκατό χρόνια στην πατρίδα που θάπιανε η πλώρη τους και πως θα την λεηλατούν χωρίς σταματημό για εκατό πενήντα χρόνια, δηλαδή το μισό του χρόνου. Με διαταγή του καταραμένου τυρράνου, έβαλαν πρώτα τα νύχια τους στο ανατολικό τμήμα του νησιού, κάνοντας πως πολεμούν για αυτό αλλά στην πραγματικότητα για να το πολεμήσουν ακόμα καλλίτερα. Το χέρι που έβαλαν ανατολικά, άναψε σαν δίκαια τιμωρία παλαιών αμαρτιών, τη φωτιά από την μια θάλασσα στην άλλη, ερημώνοντας όλες τις πόλεις και την ύπαιθρο, φωτιά που δεν σταμάτησε μέχρι που έκαψε όλο το νησί, γλύφοντας με την κόκκινη και άγρια γλώσσα της ίσαμε τονδυτικό ωκεανό. Σ' αυτή την επιδρομή που μπορούμε να συγκρίνουμε με αυτήν που είχε κάνει κάποτε ο Ασύριος εναντίον της Ιουδαίας, ολοκληρώθηκε για μας ότι είχε πει ο προφήτης στο θρήνο του : «Βρυχήθηκαν οι αντίπαλοί σου μέσα στο χώρο της λατρείας σου, πυρπόλησαν το αγιαστήριο σου» και «ισοπεδώσαν και μολύνανε την κατοικία της ύπαρξής σου»². Μ' αυτόν τον τρόπο, όλες οι εγκαταστάσεις και όλοι οι κάτοικοί τους, κάτω από τα κτυπήματα των πολιορκητικών κριών έπεσαν και μαζί οι επικεφαλής των εκκλησιών και ο λαός, κάτω από τα σπαθιά που έβγαζαν φλόγες και τις φωτιές που έκαιγαν. Άθλιο θέαμα να βλέπεις ανακατεμένα τα χαλάσματα των πύργων και των τειχών, των καθαγιασμένων ναών, τα τεμαχισμένα πτώματα, καλυμμένα από ένα πολύ πηγμένου πορφυρού αίματος, όλα περασμένα σε μια πρέσσα και χωρίς άλλο τάφο παρά τα γκρεμισμένα σπίτια ή τα στομάχια των των σαρκοβόρων και των ορνέων, με εξαίρεση τι άγιες ψυχές, αν μπορούμε να βρούμε ψυχές που οι άγιοι δέχτηκαν να πάρουν τέτοιους καιρούς, μαζί τους στον ουρανό.

---

¹ Ησαΐας, 19, 11 «Οι άρχοντες της Σοάν είναι ανοήτοι· οι σοφοί σύμβουλοι του Φαραώ είναι συμβούλιο ανοήτων».

² Ψαλμοί 74 [73] 4, 6, 7.